

Жито живота

Беседа Његовог Преосвештенства Епископа умировљеног Захумско-хецеговачког г. Атанасија на Духовној академији одржаној у Манастиру Житомислићу, по освећењу обновљене Светиње, 15. маја 2005.

Христос васкрсе!

Ваша Светости, Преосвећени оци, поштована господо, браћо и сестре и драга децо.

Налазимо се у Житомислићу. Чудесно име ове Светиње састављено је од два насупна појма, речи, израза: *житио* и *мисао*. И једно и друго су имена Христова. Он је *Житио живоџа* или *Хлеб живоџа*, јер од жита настаје хлеб. И Он је *Мисао*, Мисао бића и живота, Вечна Мисао Божја или, на грчком, Логос Божји, Логос бића и живота. Житомислић је, дакле, име Христово. Житомислић је и име Цркве Његове. Јер с правом каже ранохришћанска хришћанска молитва из апостолског времена, из Сирије: "Као што зрневље овога жита беше расејано по горама, па сабрано у једно – постаде хлеб, тако и нас сабери са свих крајева земље у Царство Твоје, Господе!" (*Дигахи* 9,4).

Житомислић, чудесно име попут многих Светиња у свету којима су људи давали најлепша имена. Каже један игуман светогорски: кад сам отишао у Цариград, онда сам схватио шта је била Византија. Тамо су цркве: Света Софија, Света Ирина, Пантократор, Хора (= *Земља живих*), и друга имена Светиња, која сведоче каква су била стремљења Византинаца, каквих размера и димензија су били људи који су тамо живели.

Људи који су овде, где смо ми данас, живели и засновали и село и Манастир Житомислић, живели су на тим распонима и тим димензијама, које везују Жито земље са Мишљу неба. Али, Житомислић није у томе усамљен код нас Срба. Има Житиње на Косову. Има Житорађе код Ниша. Има Житиште у Банату. Житни Поток у Топлици. Манастир Житин у Старој Рашкој код Пријепоља. И тако редом. Где год живе људи и живе жита, дају се имена местима и насељима и светињама по житу.

А други део овог имена **Житомислића**, то је мисао или мишљење. И оно такође није усамљено. Имате, кад пођете из Љубиња за Влаховиће, па мало напред *Љубомишље*. Спој друга два појма и израза кључна: *љубав* и *мисао* б *Љубомишље*. Па онда из Љубиња идете на Љубомир. Затим има Љуботен, па Љубово код Дужи, и Љубова и Љубижда у Метохији. Па Љубава код Крушевца и Љубостиња код Трстеника. Љубичево код Призрена и Љубић код Чачка. Љубовија на Дрини и Љубљеница у Дубравама код Стоца. Па село Љубинић код Уба и фамилија Љубибратићи код Требиња! И тако редом, опет један кључни појам нашег људског бића и живота и на овом и на оном свету: *љубав*. А уз њу: *мисао*. Ено га Мишљен више Љубиња, па Мислођин код Обреновца, и Мислово код Рогатице, и Мишљеновац у Србији и Лици.

Овде нас је данас окупило *Житио* живота, *Хлеб* живота, *Мисао* Божја и људска, и *Љубав* Божија и људска.

Житомислић је подигнут највероватније још у време Немањића, кад је Свети Сава Жичу подизао, Пећки манастир, потоњу Патријаршију, а тада метох Жиче у 13. веку. Не знамо даље детаље, али знамо да су браћа Храбрени-Милорадовићи, на челу са својим оцем кнезом Стефаном, или Стјепаном како где изговарају, у 15. веку подизали Светиње у својој бањтини Дубравама (од Стоца до Благаја и Житомислића, и диљем Брегаве и Буне до Неретве), и *обновили* су и Житомислић 1553. године, а био је порушен од Турака.

Њихово само име много значи: Милорадовићи – да су *мили*, и да су *радни*. у Милорадовића Житомислићу с почетка па задуго игумани су били из те задужбинарске фамилије. Добро је да су се и сада нашли задужбинари, које је Владика (Григорије) малопре поменуо, и они који нису поменути, да су сада, у овој четвртој или петој обнови Житомислића, придружили се тој побожној заједници људе ктитор^О, задужбинар^О, који овде на земљи граде Жито-мислиће, а мисле на животну Жито душе на небу, код Хлеба живота и Мисли живота Христа Господа Животворног, Житодавца и Мислодавца. Наши хришћански, православни *задуш*бинари мисле на душу, на трајни живот човека, јер душа је символ и језгро у Христу бесмртности човека. И зато је данашња обнова многострадалнога Житомислића за нас све радост, храна, мисао, љубав, живот вечни, јер данас васкрсава Житомислић, како је и названа ова свечаност: *Васкрс Житомислића!*

Ваша Светости, добро сте дошли у Житомислић. Али и пре Вас су овде долазили Српски Патријарси, и то неколико пута. Патријарх Арсеније Четврти Јовановић-Шакабента овде је свраћао, после оне друге Сеобе Србаља, и узимао овде књиге, јер су калуђери Житомислићки писали и преписивали књиге Божје и народне. И одавде стизали до Свете Горе и до Свете Земље. Треба да је одавде био и Георгије Митрофановић, јер је био Херцеговац, онај чувени иконописац и фрескописац који је ишао по манастирима Завали, Морачи, Пећкој Патријаршији, Хиландару, и остављао по зидовима Светиња лепоте Цркве као небоземног Раја. У недавном пожару у Светом Хиландару није изгорела трпезарија (нити ишта немањићко), а у трпезарији Хиландарској су до данас прекрасне фреске Митрофановића Херцеговца.

Треба да су и други Херцеговци, не само Милорадовићи, и по суседним земљама и народима, у Аустрији, у Русији и другде по свету, проносили одавде житомислићко небо, слободу, светлост, љубав, мисао, и оно скромно али искрено жито, жито хранљиво, жито гостопримљиво, жито Христово. Јер не каже народ узалуд: Херцеговина цео свет насели, а себе не расели! Зато што је привезана дубоко за ову земљу, и високо за ово небо, нахрањена хлебом поштења и образа, просветљена сунцем слободе и светости, надахнута вером и песништвом, јунаштвом и човештвом.

Поздрављамо вас у овој Светињи која се, као што видите, обнавља из пепела. Имамо снимак како је паљен Житомислић (пре 13 година). Кад су паликуће, спалисветиње, с почетка дошли да сниме, није ништа било срушено ни спаљено, осим што је неколико граната било пало по крову. Онда су снимали и подметнути пламен, и 8 минута су даље снимали како је Житомислић паљен и горео. Данас ће бити одавде послан у стар снимак како је Житомислић обновљен. Богу хвала! Људско је то, како је рекао

Свети Владика Николај: Кад год страда народ – страдају и Светиње, а кад се обнавља народ – обнављају се и Светиње.

Владика наш (Григорије) је овај догађај назвао *Васкрс Жиџомислића*, као опраштање, као незлопамћење, као суживот или коегзистенција, и као гледање у будућност. Као нада у Жито живота и Мисао живота. Бог је човека створио окренутим напред и навише. Кажу да словенска реч *человјек* значи: чело окренуто у вијек, исто као и грчка реч *ανίρωϊος*: онај који гледа горе! Човек је биће будућности. Зато верује Бог у човека сваки пут кад шаље једно ново дете, једно ново људско биће у овај свет. Ми верујемо у обнову људскога бића, људске савести, људскога срца, људске воље, људског ума и мисли.

Оваква обнова, као што је ова данас, обнова Светиње Житомислићке, нека свима нама послужи на истинску обнову, на обнову свега онога што је у нама људско, и што је божанско, што је боголико и христолико, а сви су људи боголики и христолики, јер су створени за божанску Вечност, за Богочовечост (о. Јустин). Ако себи помогну, онда ће им и Бог помоћи. Ово данас помаже свима нама да се боголико обнављамо, и да гледамо у будућност.

Нека би Бог дао и помогла нам Мајка Божја, Покровитељка ове Светиње, и ови Свети Мученици Житомислићки, њих Осам Преподобномученика, ту близу Житомислића пострадалих за Христа, који су трајни *сјомен* наш били већ од почетка како су пострадали, а данас су само свечџно прослављени, да би били окриљење наше, да идемо напред. Како је наш Патријарх рекао данас на Св. Литургији: "Крст носити и васкрсење достизати!"

Хвала вам свима. Ја се сећам како смо, скоро две године после паљења и рушења, дошли овде са оцем Симеоном први пут да посетимо срушени Житомислић (1993. године). А ево данас, тринаест година после тог тужног догађаја, срце ми је пуно радости што је овако обновљена ова Светиња, и што сте сви овде присутни, а ево и птичица се својим цвркутом радује овој радости.

Живели! Срећан празник свима! Христос васкрсе!